

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6ies, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri asterne 16 fl. v. a. pe une anu s6u 40 doidec6eri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbu mari s6u mici inserate se caru 8 cr. Tac6a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 67.

Brasiova, 6 Septembre 25 Aug., 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Provocarea filantropica.

In Nr. 62 din Gazet'a Transilvaniei, a. o. amu cetitu: ca unu Domnu jude procesuale mai multe cucuruse, care in locuri imprumutate cu ajutoriulu poporului lea seminat si lucratu, in urma lea donatu sc6leloru.

Fienduca mai sunt si alti Domni judi procesuali, cari au astufeliu de cucuruse semanate si lucrate cu ajutoriulu poporeniloru din cerculu loru (precum se vorb6sce szolgabiraulu cercului Buzei si alu cercului Valasutului) cu ac6st'a sunt rogati toti aceia judi procesuali economici se urm6sa in publicu esemplulu datu de D. jude cercuale alu Ormenisiului.

Gherl'a 28 Augustu 1865.

Mai multi.

Modificari in oficiale cardinali.

Unu telegramu alui „H. Ztg.“ din Vien'a 2 Sept. aduce publicarea din „Wien. Ztg.“ partea oficio6sa, urmat6riele denumiri:

„Mai. S'a imp. a benevoitu a concede, c6 comitele supremu alu comitatului Solnocu inter. V6er (Farkas) 6rasi se intre in servitiulu seu. Consiliar. gub. de mai nsainte bar. Ludovicu Josika se denumi comite supremu in comitatulu Colosiului; c. Franciscu B6ldi comite supremu in comitatulu Cuculiului; adm. de aici cav. de Puscariu capitaniu supremu alu districtulu Fogarasiului; adm. din scaunulu Muresiului br. Petrichevich-H6rv6th jude supremu regescu in ac6l'asiu scaunu; supremulu jude regescu alu Triscaun6loru (secuesci) c. K6ln6ky se concese a intr6 6ra in postusi. S'au mai redenumitu urmatorii demnitari: c6 judi regesci: Antoniu Mik6, Daniele Gregoriu B6ldi; c6 comiti supremi: Georgiu Kem6ny, Daniele br. B6nffy; apoi pentru guberniu: c. Nemes, br. Bornemissa, c. Gabr. Bethlen sen., Alecsi Nagy. De nou numiti cons. gub.: episcopulu Fogarassy si Ladislau Buteanu.

Programulu actiunii regimului pentru Ard6lu.

Foile vienesse aducu la lumin'a publicitatii o esentia din program'a actiunii regimului pentru Ard6lu. Anumitu „Ost d. Post“ raport6sa, ca in 31 Aug. s'a tienutu unu consiliu ministerialu, in care s'a decisu si preoisatu programulu actiunii si indatasi dupa aceea Mai. S'a a subscrisu actele respective. Una corespondintia originala din cercuri bene informate in „Debatte“ cu data 30 Aug. da la lumina liniamentele programei, si specialitatile cele mai esentiale le descopere in tocma dupa cuprinsulu telegramului publicatu in Nr. tr., la care noi mai adaugemu pentru intregire urmat6riele: cum-oa terminulu conchiamarii dietei inca nu e defiptu.

Ac6st'a dieta se va ocupa eschisivu numai cu revisiunea legii asia numite de uniunea Ard6lului. Prin urmare e dieta ad hoc. Aici urm6sa intregu telegramulu din Nr. tr., apoi:

„In sensulu ac6st'a (cuprinsu in telegramu) se voru pune la cale t6te ordinatiunile privit6rie la alegere. C6 censu conformu cu legea se primescu 8 fl. afara de darea de capu si fara de adause. Regimulu afla, cumca censulu ac6st'a e cu atatu mai justificatu, cu catu ca elu e celu mai micu in t6ta monarchi'a, ba p6te in Europ'a. Justiti'a si administratiunea remanu in Ard6lu dupa cum sunt in momentulu de facia, totusi in loculu administratoriloru de acum voru intr6 f6ispanii dela 1861.

„Si guberniulu remane pe longa organizatiunea de acum si pe longa membrii ei de acum, totusi spre a inteti numero6sele lucrari reformatorice, care pentru ti6ra sunt urgentu de

lipsa, se voru conchiam6 si membrii regimului provincialu din 1861 6r' in guberniu.

Cu ac6st'a se va restabili 6rasi in loculu seu celu vechiu si episcopulu catolicu alu Ard6lului, membrulu de acum alu sen. imp. d. de Fogarassy.

Loculu dietei va fi Clusiulu, unde Esc. S'a c. Crenneville a rechiamatu guberniulu, si dupa oum se simtiesce mai inoolo cestiunea uniunii inca va fi un'a dintre cele mai dintai6 cause, cu care se va ocup6 si diet'a Ungariei.“ —

„N. fr. Presse“ demiate scirea respandita, cumca se va desface fost'a diet'a a Ard6lului, fienduca vre-o resolutiune in caus'a ac6st'a inca n'a esitu. Acestea sunt scirile cele impuit6rie.

D6ca la o dieta conchiamata peste capu dupa art. XI diu 1791, si cu censulu de 8 fl. contributiune numai pe pamentu ad. la care se aiba dreptulu de alegere toti nobilii chiaru si cei ce au remasu numai cu luleau'a, despre una, 6r' despre alta parte dintre ceilalti patrioti dupa censulu ac6st'a abia se se p6ta impartasi la alegeri unu numeru f6rte restrinsu dintre toti, cei ce fura odata iobagi si din t6ta secuimea, diou, d6ca la o dieta c6 ac6st'a nefostii nobili, dupa cum presintimu, nu voru pre av6 a lu6 parte si tocma romanii cu nobili cu totu neci de cum, 6re nu aru lora ei, cum pretinde continuitatea drepturiloru loru? 6re n'aru sta in tooma nemiscati c6 stanc'a pe longa legitimitatea tuturoru obiecteloru decise in diet'a din 1863—4? Mai vertosu ca d6ca nu se va face octroire in legea de alegere din 1791, romanii neci ca se voru considera c6 natiune coegala ou dreptu politico-nationalu coegalu, neci se voru las6 la mas'a cea verde c6 atari?! Dupa diplom'a Leop. si art. XI din ea (— cari, dupa cele publicate se privescu in programulu actiunii regimului de acum de conditiune pentru legitimitatea dietei viit6rie din Clusiu —) romanii neci ca ar' pot6 intra altufeliu intr'o dieta, c6 aceea, decatu numai pure pute c6 lipiture in comitate, lipiture in scaune, lipiture si totu numai lipiture pe totu loculu, si p6te numai din grati'a celoru trii natiuni regnicolari, s6u a prochiamatului principiu de egalitate individuala, dar' nu pe bazea dreptului seu de natiune a patra constitutiva regnicolaria! Si cine si p6te crede, ca romanii or fi atatu de nematuri politicesce, incatu se si desavoiese, se'si paras6sca ei insii positiunea dreptului coegalu politico-nationalu de amana cu impartasirea la diet'a cea eschisiva a celoru 3 natiuni regnicolare de trista aducere aminte pentru poporulu nenobilu si mai vertosu pentru romanii nobili si nenobili c6 atari cu totulu ignorati? — Hei! magna petis Pha6ton! Non est mortale, quod optas! Si totusi diet'a ac6sta se aiba misiunea de infratire de invoire si inca intr'o cestiune gigantica, uniunea! Dar' cum si de unde se va tracta? Unu congressu nationalu alu romaniloru cu diet'a? Or dieta din Sibiu continuativa cu diet'a din Clusiu? Or 4 natiuni regnicolari intre olalta? 6r' d6r' 6r' numai magiarii singuri cu unii renegati? — Inse conjuncturi de ac6ste numai atunci potu fi imbracate in vestiminte de realitate, dupa ce vomu ved6, ca aceea ce adi ni se pare ilusiune s6u imposibilitate, se va straveati intr'o forma plastica spaimentat6ria, c6 si odin6ra capulu Medusei, care din norocire astadi totu nu se mai crede, ca avea si ar' pot6 cumva av6 puterea si fermeculu acelu fabulosu, c6 se prefaca pe privitori in statue mortuale. — Dar' nu preocupamu neci actiunile regimului, neci programele, neci opiniunile ce se voru face corpu, ci mai asteptamu, se vedemu, cum vomu fi priviti si considerati in n6ua ac6sta actiune, care amu dori din sufletu se aiba unu fermecu atragatoriu; 6r' nu repulsivu, si t6ta puterea repulsiva din ea se p6ra c6 c6r'a de faci'a focului. —

„Pres'a“ mai dice, ca principulu continuitatii de dreptu a invinsu; intregitatea cor6nei Ungariei c6 centrulu incordatoru sta nemiscata; partea germana a ministeriu-

Ini si-a datu in voirea, si, dupa cum se dice, in primele zile ale lunii acesteia, va urma o publicatiune, care va constá probabiluminte in non'a ordine de alegere.

Senatului imp. angustu e se se dè tóta acea activitate, care o pretinde diet'a Ungariei (ad. dualismulu cu esemené dreptu) de a-si deschide calea institutiunilor (domnitórie) in tierile germano-slavice, cá si ungurii in cele ale corónei Ungariei, ér' in cauzele comune se voru defige forme pentru pertractarea comuna din ambe partile.

Déca principiulu continuitatii de dreptu a esitu victoriosu, apoi in Transilvani'a cu continuitatea de dreptu din an. 1791 trebue se se recunósca si autonomi'a ei dupa art. VI de lege, si atunci integritatea corónei Ungariei remane fapta, inse numai cu acelu necsu, cu care a fostu si atunci in 1791, ad. cu uniune personala, cu care ne aflamu uniti si acum cu Ungari'a, care in sensulu acesta si au avutu si atunci si are si acum sub dinastia domnitória dupa sanctiunea pragmatica deplin'a sa integritate istorica si fara uniunea cea centralisatória, care ne sugruma si tóta speranti'a de a mai poté avé odata viati'a natiunala politica, de catu numai cá magiari! — Numai de centralisarea ungarica, croita prin uniunea din 1848, se scapamu, ca e monstrum horrendum, informe, ingens, cui lumen ademtum, pentruca aceea in principiu nu vre a sci de alta limba si natiune, decatu de magiar'a, apci libertatea acesta a magiariloru pentru noi a fostu si va fi numai eschisivitate din tóte beneficiale tierii prin midiloculu limbii. De centralisare ne infioramu, fia din ce parte va fi incercata, pentruca ea ne amenintia cu mórtea vístii nationale politice coegale. Dualismulu cu centralismulu loru sunt gemeni. Scapi de centralisarea germana desnacionalisatória, dai de cea magiara topitória.

Alta ar' fi pe longa autonomia legislativa reprezentarea Ardélului in unele obiecte comune; séu cu viatia natiunala politica a tóte 4 natiunile, cá natiuni regnicolari. —

Déca centralistii din Vien'a nu si ar' fi aratatu patarama, ca vréu se ne anguste autonomi'a si se ne pisce din dreptulu de limba, spre a-si lasa cale séu usia libera de a ne germanisa odata, amu sci, unde ne aflamu mai bine; inse vorb'a poetului romanu: Ride dracu de porumbea, da i mai negru decatu ea, se póte aplica fórté bine la centralistii magiari si germani, cari se céta numai pentru partea leului. Vomu vedé, ce ne va aduce si diu'a de mane, ca noi nu credemu, decatu singuru numai in cuventulu imperatescu datu nóue serbatoresce inaintea reprezentantii unei tieri si in faci'a intregéi Europe prin sanctionarea art. I si II, prin cari ne aflamu scapati de amenintiarea desnacionalisarii cercate de centralisti si unionisti, inse fara succesu. Neci se le succéda vreodata! —

Dela frontier'a Campiei. Cum sunt dispusi romanii?

(Ecstrasu dintr'o scrisóre privata.) „Noi ne bucuramu p'aici, ca amu scapatu de sistem'a centralisatória, care cu dreptu fara dreptu apará elementulu germanu si cu incetulu ne nimiciá de totu autonomi'a patriei. Totuodata suntemu fórté ingrijiati de viitotiu si amu dori, cá se se afle unu medioculu de impaciuirea natiunalitatiloru ardelene, cá se nu se mai implinésca si d'aici incolo dis'a: Inter nos litigantes gaudet ille. — Ne tememu, ca netienerea formalitatiloru va stricá totulu, intielegu schimbarea legii electorale séu inchiderea dietei de astadi, pentruca in casulu din urma pe longa tóta voi'a nóstra de a ne lasá in desbaterea uniunii, nu amu poté neci luá parte la o dieta chlamata dupa alte legiséu ordinatiuni, de órace noi nu ne potemu espune risuluisi batujocurei lumei, cá in o alta dieta se ni-o plesnésca in facia, ca noi se ne desbracam de ideile avute mai 'nainte si desvoltate in diet'a trecuta, care inaintea loru a fostu nelegiuata etc. etc.

Ce se tiene de meritulu lucrului, credu, ca nu vomu comite neci o crima desbatendu odata caus'a ex thesi. Eu din partemi, déca mi-saru garantá drepturile politice nationale, m'asiu duce si la Pest'a, ca-ci cu binele aflatu in Vien'a inca pare ca m'am saturatu; apoi de alta parte vedemu si amu vediatu, ca politic'a lui Schmerling neci pe de parte nu ni-a vindecatu ranele. —

Ce directiune vomu luá noi, dupa parerea mea, depinde dela directiunea contrariloru in pareri etc. etc. — (Dar' inse de pe terenulu dreptului nostru, celu avemu sanctionatu, nu lesne ne voru impinge neci centralistii séu unionistii magiari, cu atatu mai pucinu aristocratii séu vechii conservativi. Noi

remanemu pelunga parol'a nóstra: credintia tronului, autonomi'a tieriei si dreptulu politicu nationalu; cui ei place intindane man'a si vicem pro vice reddam tibi ehare amice. R.)

Circularea cancelariului c. Mallath.

UNGARI'A. Din momentulu, candu s'a denumitu cont. Mailatu cancelariu de curte pentru Ungari'a asteptá cu sete tóta suflarea, ce se interesésa de patri'a, natiunea s'a si de viitoriulu loru, se-i védia, déca nu intr'unu programu celu pucinu intr'o nota circulara ideile principiale ale convictiunii si sistemei s'ale. Acum ne servesce „Debatte“ cu publicarea unei circulare catra toti conducatorii comitatelor, prin care i incunosciantiasa, ca Mai. S'a prin resolutiunea s'a din 8 Iuniu a. c. a benevoitu a restaurá activitatea sistata a consiliulu locotenentialu ungurescu, in urmarea carei mesuri suferu modificare acum si determinatiunile despre largirea activitatii conducatoriloru de comitate; si le impartasiesce nesce punctatiuni, ce privescu mesurile administrative, inse nu dau directivele mai de aprópe despre mai inalt'a directiune, care au a-o urmá comitii supremi in cointielegere cu principiale regimulu spre deslegarea constitutionala a cestiunii de viatia pentru viitoriulu Ungariei in interesulu tronului si alu tieriei, si face observatiuni aratandusi sperarea, ca increderea demnitariloru fruntasi si a reprezentantiloru natiunii se va aduná sub flamur'a regimulu spre realisarea unei stari legitime pe calea dietei. Mai incolo dice:

„In urm'a acestui **principiu conducatoriu** alu directiunii mele politice, mi tienu de prim'a problema a prepará deslegarea cestiuniloru plutitórie de dreptu de statu in astufeliu de chipu, cá drepturile constitutionale si istorice ale patriei nóstre se se aduca in armonia cu starea si cu pusetiunea de putere a monarchiei; si legatur'a ei cu tierile ereditarie intemeiata in sanctiunea pragmatica*) prin pretiuirea corespondiatória a drepturiloru si intereselor imprumutate, precum si prin o cumpanire seriósá a impregiariloru sustatórie si prin legatuintiele iubirii fratiesci se se **consolidese din ce in ce totu mai multu.**“

De aici recunósce dificultatile, care se afla intre starea provisorie de acum si intre pretensiunile de dreptu, si dupace restaurarea cea dorita a deplinei stari de dreptu atatu in privire formalu catu si materialu numai pe calea constitutionalu a legislatiunii se póte medioculu, considerandu **natiunea ungarica** cu seriozitate insamnatatea cea decidatória a comunei misiuni si neputinti'a de a delaturá starea exceptionala fara sguduire, se lucre cá se póta prin ajutoriulu loru face posibilu catu mai curund'a deschidere **a pertractariloru dietale.** Organismulu municipalorulu de acum se va sustiené pana candu se voru face mesuri legislatorice. Oficialii de comitatu cei probati si zelosi voru remané in postu, ér' cei ce voru fi necorespondiatori si neapti séu lenesi **si fara portare cu tactu** séu ne **impartiali** se voru delaturá, si spera, ca neuitanduse la forme nu si voru retrage servitiale. In fine ei provóca, cá se capacitesce pe cei ce vréu deodata reactivarea deplinei administratiuni autonóme prin comitate, cu asecurarea, ca regimulu inca privesce acésta autonomis de celu mai pretiosu margaritariu alu constitutiunii unguresci; inse tooma pentru aceea se feresce a mai jidari pornicile patimiloru, pana candu se voru asiediá tóte pe calea legislativa; si ei provóca se colucre, **cá se castige increderea poporulu catra regimu.** In urma a-pasa, ca acolo, unde **interesulu publicu va pofti o modificare in personalu,** aceea se va luá inainte si se va ecsecutá fara multa formalitate. Acest'a e mediulu circularéi, care nu atinge neci cu unu cuventu, neci egalitatea neci dreptulu de limba alu altoru natiunitati, cum facú min. Belcredi in circularea s'a, fienduca vorbesce numai catra singur'a natiune ungarica.

Emisu in caus'a ierarchica romano-serbésca

edatu de Cancelari'a aulica ungaru, in care respectiveloru autoritati se demanda a se tiené de urmatórele principia:

Comuneloru bisericescoi greco-orientale cu limba amestecata le sta in voia, a se desface dupa natiunitatea loru in dóue comune deosebite, ori nu.

La casu candu ele aru dori a desface legatur'a comuna

*) Legea de sucesiune pe tronu a casei imp., estiasa si la seosulu femeescu suptu Carolu VI., tatalu Mariei Teresiei.

parochiala de pana acum, vine a se face impartirea posesiunii comune de pana acum, cu intrevinerea unei comisii compuse din respectivii Episcopi serbesi si romanesi ori plenipotentiarilor lor, precum si din autoritatile politice. — In cazul acestor treburi se se caute la aceea, ca

1) biserică împreună cu bunurile imobile, ce se țin de ea, precum și școlă, se rămân în posesiunea acelei părți de și mai mici la număr, carea poate documenta dreptul său primitiv de proprietate;

2) dacă argumentarea acestor ar fi cu putință, biserică, averea imobilă și școlă vin a se transpune părții mai mari la număr, pelanga îndatorirea de a despăgubi la casul acesta prepartit mai puțin număr, și

3) averea mobilă a bisericii vine a se împărți între cele două părți de după proporțiunea numărului lor. —

Dacă respective comune bisericăse amestecate nu doresc despărțire, biserică și școlă vin a li se lasă și mai departe, și limbele lor respective sunt a se respecta după dreptat atatu în biserică catu și în școlă. —

Mai. S'a imp. a benevoitu a concede, că Ecs. S'a presedinte r. guberniu transilvanu l. m. c. Ludovicu c. Follioth de Crenneville se pota portă marea cruce a ordinulu imp. mecsianu Guadalupe.

Sacele 20 Augustu v. 1865. O voce din sinulu poporului în cauză a nationale și cauză a Transilvaniei*).

Cauză a nationale a romanilor o prevestescu unii oameni în deosebite moduri. Diurnalele straine partea cea mai mare voru se o înghita în cauză a natiunii magiare, diurnalele patriotice ale Transilvaniei încasu sfășiate în partite; cele ale magiarilor voru se o face magiara, cele germane apara autonomiă Transilvaniei pe catu ne a mai rămas; er' cele romane afara de Gazetă Trans. padiescu o tacere, că candu ar' pandi se se arunce în brăciile ouiva. — Din aceste se vede, ca se clocesce ceva, care pentru romani neci deom nu pot fi bunu. Cea ce s'a facutu dela 1848 încôce în Transilvaniă n'a fostu reu pentru romani. De aceea avem se spunemu, ca dacă au romanii o programa, care au fostu bine venita și regimului, se nu ésa din ea; dacă a fostu depus ei unu juramentu în câmpulu libertatii ce se serbésa în toti anii, se nu si lu calce; dacă a dobanditu ore-cari legi sanctionate cari îndreptatescu și pe romanii și limba lor, că limbă a majoritati din Transilvaniă nu credemu, ca vreunii se le dă de a mana; și în fine din ómenii nostri, cari numai eri ajunsera a fi legislatori nu v'or cugetă, că se se recomande prin tradarea autonomiei Transilvaniei, prin supunerea romanilor din nou legilor de înainte de 1848, care îi asupria, s'au sub supunerea legilor magiare de 1848, care din natiunea romana facu numai soiu etc. etc.

Intorcundune la programa apasamu, ca de indata ce voru esi romanii din ea voru fi că oile imprasiate de lupi, voru fi venati și prinsii de ei; voru da dovedi acei barbati, cari voru vorbi despre delaturarea ei, ca n'au taria, sunt fricosi séu prin lingusire venésa posturi inalte séu altu ceva. Ei inse se créda, ca chiaru magiarilor îi voru despretiți, ca-oi unu omu cu caracteru pretios er' numai pe unulu de asemenea. Astea sunt în sensu individualu, er' în sensu nationalu ei ar' deveni tradatori, ca-oi calca îndatoririle impuse de natiune, candu fù adunata în câmpulu libertatii, inoite și intarite prin congresu și comprobe în rezultatulu dietei din 1863—4. Asia dar' din programa pot fi cineva numai după ce se va aduná er' natiunea, după ce va fi er' congresu er' dietă comuna. De altfelu ne pot fi servi de amerintiare aducerea aminte de cele 40 de mii romani perduti în 1848/9, pentru ce ne pot fi servi de exemplu tariă și luptă magiarilor în 17 ani, că se și dobandésca, programă lor, legile lor, care fara merite reesindu, nu ne mai cunosc. Mare ticalosie, mare téma și mare servilismu ar' dovedi barbati romanilor, candu ei dicundu eri albu, mane ar' dice negru, ce voru dice poimane candu er' pot fi se va schimba guvernulu, oa-ce vedemu ce facu slavii și o parte din nemti. — A fostu absolutismu, a venit 1861 și romanii nu si au schimbatu programă lor; neci acum pot fi uita asia ceva, fara se scie, ca viitorulu are sei blasteme.

Pe asta programa, care are simburile, se fia romanii cu

*) Publicamu această corespondintia numai cu scopu, că se vedemu, catu de afundu a patrunsu și în poporu îngrijirea de apararea drepturilor politice nationale castigate prin sanctionarea suveranului, în catu în ajunulu modificării sistemului își sparge și elu capulu a și apara terenulu legalității. R.

imperatulu și Transilvaniă autonoma, a depus atatea mii de romani juramentu în câmpulu libertatii. Cu juramentulu nu pot fi ambla ómenii asia usioru! —

Apoi ajungundu și romanii antaiasi data în dieta; aperiendu și ei legile patriei, ajungundu și ei se pota face și dobandi nesce legi carele se apere și se îndreptatescu și pe romanu, acum totu ei cum ar' pot fi deschide gura a nimici fapta lor că ne ópta, a nimici drepturile Transilvaniei? Acesta o face oricare dice, ca se mergemu la Pestă, ca-oi atunci legile dela 1860 încôce devinu nimicite și noi rămânemu fara picu de lege. Si candu ar' dice cineva, ca adunanduse dieta în Transilvaniă — precum se scrie și vorbesce — după legile dela 1791, și ca această dieta se recunósca ce a facutu dieta dela 1863/4 și se faca urirea pre longa conditiuni și aperiarea autonomiei Transilvaniei, totu acolo ese ca și au calcatu legile lor. Pentruca după alegerea dela an. 1791, magiarilor vinu în majoritate și voru face ce voru vrea, nu voru cunósce nece o fapta nece o lege dela dietă trecuta, că dela una pe care ei o au ignoratu și voru hotari se mérga transilvanenii la Pestă.

În acestu casu romanii de catu sesi scrie séu faca ei osinda, mai bine, se nu mérga în dieta de felu. Dacă regimulu vré se faca placerea această magiarilor o pot fi face și fara noi, ca-oi cu mica minoritate totu atata; ba și atunci candu ar' fi romani destui în dieta, și voru fi romani renegati alesi, séu chiaru și din bunii amplotiati totu acolo esimu, pentru ca cei dintai lucra după interesulu magiarilor, er' cei din urma voru fi constrinsi se votesc la uniune. Asia ar' fi bine, că acestia neci se nu priimésca alegerea, er' cei alesi se nu mérga în dieta, séu se faca ceea ce au facutu deputatii magiari în 1863, adica protestu.

Poporulu nu mai pot fi crede că o mana de oameni din Transilvaniă, nobilii numai, se suprematisese, adica se faca ce vreau ei cutiéră și cu natiunile ei; se impue limbă lor, se dictese și mane poimane se ti rapésca inteligintiă unulu cate unulu.

Asia dar' se nu calcamu faptele dietei trecute, ca ne calcamu autonomiă tierii, calcamu vocea poporului, calcamu demnitatea de caracteru romanu. Cine vrea întielegere, se nu încépa a croi tabule rase, ci se respectese și drepturile nostre sanctionate de imperatulu, ca atunci mai bine ne amu întielege a face totu, ce e mai bunu pentru toti pamentenii tierii. Cine imbuca pre mare, e preste tota potintiă se nu se inee. Unu economu politicastru.

Cronica estera.

Citimu cu placere în diarul italianu „Italiă“ din 25 Iuliu 1865 n. 203, care ese în Turinu.

Romanii nu lasa nici o ocaziune de a aretá simpatia lor, pentru Italiă și veneratiunea ce pastrésa pentru ómenii ei cei mari. Romanii au subscrisu pentru redicarea monumentulu contelui de Cavour, s'au reprezentatu la centenariulu lui Dante în Florentiă și în Ravenă de catra cavaleriulu Vegezzi-Ruscala, și acum contele Scarlatu Rosetti senatoru alu Romaniei, a tramisu 250 lire pentru redicarea monumentulu celebrulu autoru melodramaticu Felice-Romani, caruia inea din anulu 1840. i s'a ridicatu unu bustu în Bucuresci. Noi dorimu ca și italianii la rondulu lor se dă Romaniei probe de asemenea afectiune.

FRANCIA. Parisu. „Monitorulu“ vorbesce despre conventiunea dela Gastein între Austriă și Prusiă cu unu felu de indoiala atingundu dorintiele Franciei, că poporulu ducatoru se se întrebe despre sórtea lui. Dealtumintrelea vorbesce cu o politica mai asteptatória. Facia cu revoltă din Bucuresci tiene o prelegere princoipelui, totusi sperésa, ca Mariă S'a va ascultá de dioririle cabinetulu francoesu, și va îndrepta lucrurile.

Despre banchetulu evolutiunii flotelor, împreunate la Cherbourg vorbesce „Monitorulu“ următoriele: „Ministrulu marinei franceze a redicatu unu toastu pentru regina Victoriă și a disu: Simtiu una viaa satisfactiune, asistandu la această reunire cordiale și fratiésca din portulu nostru, unde deja s'au întelnit regina englitierii și imperatórele francesilor. Timpulu rivalitatiloru ostili din norocire a trecutu și n'a rămasu de catu emulatiunea pentru totu ce pot fi servi în această lume cauză a progresulu și a libertatii. Istoriă ne nara cum, de la ivirea unei noue ere, pavilónele nostre s'au întelnit pentru deschiderea în comunu a unui nou și vastu orizonte pentru activitatea umana și cum prin desinteresarea nostra amu lasatu pe tóte popórele se și impartia pretiulu sfórtiuriloru nostre. Va fi una noua pagine aceea care va aretá cum vechiele prejudecati au fostu desradecinate din animă ambelor natiuni și cum industriă lor progresu pentru a respandi pretutindene bunulu traiu, ferioirea tuturor.

Da, ceea ce voru aceste doté pãvilióne reunite in faoia nóstra, e libertatea marilor, luptele paoinice ale travaliului, binefacatórele cuceriri ale comeróului. Dumnedieu se le protege neincetatu!"

Ducele de Somerset a respunsu printr'unu toastu in onórea imperatorului Napoleon si a declarat ca priimesce toastulu redicatu pentru regina Viotóri'a cá una proba de amioia cordiale a guvernului francesu, si ca e siguru de a esprima dorintiele marei majoritati a poporului englesu dicundu, ca Englitera este animata de aceleasi sentimente pentru Franci'a si suveranulu seu.

"Dorimu, a adausu ducele, cá buna intielegere dintre aceste doue tiere se aibe una lunga durata, ca-ci contribue si la prosperitatea Franciei si a Englitierii si asigura progresulu si pacea Europei."

Facundu apoi alusiune la cuvintele ministrului francesu prin care a datu locu la rivalitati ostili, oratórele, dandu dreptate cuvintelor séle, a disu: „Ori de oate ori flotele Franciei si Englitierii au lucratu impreuna, n'au fostu pentru motive de a se mari, ci numai pentru a face se se respecte tractatele si se asigure celorlalte popóre aceleasi avantagie cá si tieriloru loru. Spre care cele doua puteri voru merge totu pe acésta cale, si redicu acestu toastu in onórea imperatórelui nu numai din partea guvernului englesu, ci si din partea oricarui englesu luminatu."

ROMANIA. Bucuresci 22 Aug. Astadi séra va sosi Mari'a S'a Domnitorulu in Bucuresci. Toti astépta cu mare incordare cuventulu suveranului de reintórcere.

"Gen. Cor." diurnalulu oficiosu din Vien'a publica din Bucuresci cu datu 26 Aug. o corespondintia despre reaosirea domnului la Ruginós'a, in care se atribue principelui Cusa nesce incordari pe suptu mana prin clientii sei, ca ar' lati intre poporu opiniunea, cumca resoóla nu e expresiunea unei nemultiamiri a poporului cu regimulu seu, ci oca s'a provocatu cu maiestria prin agentii austriaci si rusi, ceea ce are tendintia dice „Gen. Cor." cá in afara, mai vertosu in Parisu si Londonu se aduca in prepusu pe regimulu austriacu si rusu, staruindu unu feliu de neincredere intre poterile protectórie si cu aceea scutinduse de responsabilitate pentru evenimentele din urma. — In Mihaileni, statiunea marginasia intre Moldova catra Galiti'a („G. Cor." ori si-a uitatu cu totulu de situatiunea geografica, ori dór' cobesce, ca Bucovin'a dór' inca nu va mai fi autonóma, ci reanescata la Galiti'a, si dór' de aceea numesce tienutulu Seretului: ca e marginea Galitiei. Dómne ferésece! R.) politi'a „moldo-valaha" a ruptu tóte pachetele de scrisori cu pachetele regimului cu totu ale postei austriace spre a cercetá scrisori si diurnale revolutionarie si dice, ca o manipulare cá acést'a cuprinde de odata o calcare de dreptu si o vatemare grobiana a regimulu austriacu etc.

"Maria S'a Domnulu a intratu Vineri diminétia la 9 óre in tíera, pe la frontcer'a de la Nimerцени, si a sositu totu in acea di pe la órele 1 si 30 minute la Ruginós'a, in deplina sanatate. Din caus'a odihnei reclamata de strapatiile calatoriei si de cerintiele curei, Inaltimea S'a nu va sosi in capitala de catu preste cate-va zile. Domnulu ministru presiedinte alu consiliului a plecatu eri Sambata la Ruginós'a, fiindu chiamatu acolo de catra Inaltimea S'a. Scrie „Ref."

Romanii si Dante la Raven'a.

Estragemu urmatorulu pasagiu din o epistola a celebrului filo-romanu, Vegezzi-Ruscala, deputatu in parlamentulu italianu, insarcinatu din partea guvernului romanu:

"Dupa intórcerea mea la Turinu, aflaiu ca la Raven'a, unde Dante este ingropatu, urmá a se celebrá si acolo serbarea seculara. Hasardulu vru ca, in pregatirile ce se faceau la capela, corpulu insusi alu lui Dante se fia gasitu, sustrasu nóptea, sunt acum doue secole, de catra unu calugeru, pentru a'lu feri de dispositiunile ordonate de biserica, care privea pe Dante cá unu ereticu.

Acésta neasteptata descoperire dedù unu interesu cu totulu deosebitu serbarei din Raven'a.

Scrisei primarului — deputatulu Pasponi, care tiene pe o Dómna Ghica — pentru a'lu incunoscintia ca hotarisemu a fi la serbare in 23 si 24 Iuniu. VEDIENDU prin programu ca represintatii terguriloru si corporatiuniloru aveau a depune corón'a pe secriulu de cristalu, in care erau espuse remasitiile nemuritorului poetu, facui comanda aci, la celu mai bunu

floristu din Turinu, de a'mi pregati o coróna in catifea verde, cu frunse in forma de lauri si cu imortale, legate prin o cordea, in trei colori ale Romaniei, cu data brodata in auru, si puseiu in midilocu pe unu cartonu vernisatu, urmatórea in-scriptiune in litere mari:

Pe ósele divinului
DANTE ALIGHIERI,
descoperitu in Raven'a
la 27 Iuniu 1865,
ROMANII DIN ANTAIA DACIA,
cu profunda veneratiune, depunu
acésta coróna.

Am facutu parte din corporatiunea reprezentantiloru, si numai eu intre toti, duceamu o coróna. Ajunsi la grópa, reprezentantii Ravenei si Florentiei aninara la secriu doue coróne de lauri in metalu auritu, dupa care fu aninata a mea. Colórea verde, cordelele largi, colorate, inscriptiunea, atrasera atentiunea publica. Fiindu ca ea era singura coróna adusa, — Florenti'a si Raven'a dedeau serbarea, — acésta a facutu lumei se dica: ca romanii fusese mai italieni de catu italianii insusi. Nici unu reprezentantu strainu nu se aflase facia. Tóta onórea nu a fostu, prin urmare, de catu pentru Romania.

La banchetulu datu de tergu amu fostu pusu mai in facia cu ministrulu instructiunii publice, insarcinatu de a reprezenta pe rege. Nu este complimentu care se nu se fi facutu Romaniei, suveranului ei si ministriloru sei, pentru atentiunea delicata de a face, cá universitatiile romane se fia reprezentate la o serbare, de nu mai numerósa, dar' mai in-duiositóre de catu acea de la Florenti'a. Amu fostu insarcinatu de a incunoscintia pe ministerulu Inaltimei S'ale, despre aceste sentimente.

A doua di, di ficсата pentru institutele invatiamentului secundaru si corporatiuniloru de lucratori, siése coróne au fostu depuse: liceurile de Raven'a si Zano, asociatiunea lucratoriloru din Raven'a, acea a lucratoriloru din Turinu si lucratórele totu din acelu orasiu, acea a emigratiunii Venetiane; tóte erau fara inscriptiuni.

Astadi corpulu lui Dante, fiindu din nou depusu in gróp'a lui de marmura, corónele a fostu asiediate in capela. Acea a romaniloru sta acolo pentru a atestá ca coboritorii coloniloru, condusi de Traianu in Daci'a au doveditu ca venerésa acelu eminentu geniu mai multu de catu ori care alta natiune européna.

Romanu de anima, de nu de nascere, tienu a dovedi ca noii mei compatrioti sunt totu atatu de insintati in civilizatiune, cá si ceilalti populi latini, ca ei au **cultulu** ómeniloru mari, si mai cu séma a Italiei, patria loru muma. . . ."

(Din Monitorulu oficialu alu Romaniei.)

Hotelulu dela dóue Lebade!

Pentru incredintiarea de pana acuma sum cu multumita, — si am onóre a aminti p. t. publicu, ca „Hotelulu dela dóue Lebade" din uliti'a ungurésca din Aiudu, cnoscutu sub numelele „Hotelulu lui Schlesinger, — ori Hotelulu Colegiului", in mai multi ani in arenda, l'am renoitu de totu, in acela spre incredintiarea mai multoru pasagieri potu oferí chillele celea mai curate si luminóse, si p. t. publicu calatoriu comoditatea cea mai posibila; — pretiulu chilieloru, mancariloru si beuturiloru-lu, computa pre catu se póte mai estinu pre longa servitiulu celu mai promptu, — si pentru aceea me rogu de placuta cercetare. —

Totudeuna data mai amintescu si aceea, ca voiu fire ingrigitu totudeuna pentru p. t. calatori necurmatu in orice direptiune a le prestá mai departe carausi'a cea mai comoda. —

Aiudu 22 Augustu 1865.

1—2

Franciscu Vago.

Cursurile la bursa in 5. Sept. 1865 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 17 cr. v.
Augsburg	—	—	107 " 50 "
London	—	—	109 " 50 "
Imprumutulu nationalu	—	—	72 " 85 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	68 " 25 "
Actiile bancului	—	—	775 " — "
" creditului	—	—	173 " 20 "

Obligatiile desarcinarii pamentului in 31. Aug. 1865:

Bani 68:25 — Marfa 68:75